

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 101/06-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júna 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 292/2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 292/2003 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 292/2003 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. P., s. r. o., p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý nahradiť trovy právneho zastúpenia P., s. r. o., na účet advokáta JUDr. M. M., B., vo výške 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti P., s. r. o., vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2006 doručená sťažnosť P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., pre namietané porušenie jej základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní sťažovateľky ako oprávnenej proti povinnému P. L. o vymoženie 6 730 Sk s prísl. vedenom pod sp. zn. 17 Er 292/2003.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že je účastníčkou exekučného konania vedeného na okresnom súde o vymoženie 6 730 Sk s prísl. Exekučným titulom je notárska zápisnica. Podľa názoru sťažovateľky dochádza v predmetnom súdnom konaní k zbytočným prietahom. Okresný súd uznesením z 28. decembra 2005 zamietol žiadosť o udelenie poverenia pre súdneho exekútora. Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie. Podľa sťažovateľky okresný súd porušil 15-dňovú lehotu na rozhodnutie

o udelení poverenia súdnemu exekútorovi podľa § 44 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Do dnešného dňa nie je právna vec vedená pod sp. zn. 17 Er 292/2003 právoplatne skončená.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľka v tom, že exekučné konanie vedené okresným súdom, ktoré bolo začaté podaním návrhu na exekúciu 17. októbra 2003, do dnešného dňa nie je právoplatne skončené, v dôsledku čoho dochádza u sťažovateľky k stavu právnej neistoty.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Trnava v konaní sp. zn. 17 Er 292/2003 porušil základné právo spoločnosti P., s. r. o., na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1, súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Trnava, aby vo veci sp. zn. 17 Er 292/2003 konal.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň sťažovateľovi priznáva 15.000,- Sk ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť v lehote do dvoch mesiacov na účet právneho zástupcu sťažovateľa a trovy právneho zastúpenia 5.794,- Sk, spočívajúce v zmysle ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. v dvoch úkonoch právnej služby po 2.733,- Sk a dvoch režijných paušáloch po 164,- Sk, ktoré je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť v rovnakej lehote na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 Sk. Dôvodom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je stav právnej neistoty sťažovateľky spôsobený podľa jej názoru dlhotrvajúcim konaním.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá vo svojom vyjadrení z 15. mája 2006 uviedla prehľad úkonov vykonaných okresným súdom, pričom sťažnosť považuje za čiastočne dôvodnú, pretože úkony vo veci boli vykonané s určitým odstupom, čo bolo spôsobené vybavovaním veľkého množstva vecí.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 15. mája 2006 súhlasila s upustením od ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľky v podaní zo 6. júna 2006 súhlasil tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 101/06-13 z 29. marca 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Pri skúmaní prvého kritéria ústavný súd konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 17 Er 292/2003, v rámci ktorého s'ťažovateľka namieta zbytočné priet'ahy, hodnotí ako konanie, ktoré nie je náročné po skutkovej ani právnej stránke.

V rámci hodnotenia druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd konštatuje, že s'ťažovateľka svojim správaním nespôsobilala priet'ahy v konaní.

Pri skúmaní tretieho kritéria, a to postupu samotného okresného súdu, ústavný súd vychádzal zo s'ťažnosti, z vyjadrenia okresného súdu, ale najmä zo spisu sp. zn. 17 Er 292/2003, pričom zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 17. októbra 2003 bol podaný súdnemu exekútorovi návrh na exekúciu.

Dňa 31. októbra 2003 súdny exekútor požiadal okresný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Dňa 19. novembra 2003 okresný súd vyzval právneho zástupcu oprávneného, aby súdu preukázal, či povinný súhlasil, aby sa pri spísaní zápisnice dal advokát oprávneného zastúpiť iným zástupcom (svojim advokátskym koncipientom).

Dňa 5. decembra 2003 bola okresnému súdu doručená odpoveď právneho zástupcu oprávneného.

Dňa 22. januára 2004 bol daný pokyn na predloženie spisu vyššiemu súdnemu úradníkovi na rozhodnutie.

Dňa 26. augusta 2005 okresný súd vyzval právneho zástupcu oprávneného na predloženie plnenej moci, v ktorej budú identifikovaní účastníci exekúcie a predmet pohľadávky.

Dňa 29. septembra 2005 bolo okresnému súdu doručené splnomocnenie advokáta oprávneného.

Dňa 28. decembra 2005 okresný súd uznesením zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Dňa 16. januára 2006 bolo okresnému súdu doručené odvolanie právneho zástupcu oprávneného proti uzneseniu, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Dňa 14. februára 2006 bola okresnému súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o vyznačenie doložky právoplatnosti na uznesení, ktoré bolo prílohou jeho žiadosti.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 17 Er 292/2003 došlo k zbytočným prieťahom od 22. januára 2004 (pokyn na predloženie spisu vyššiemu súdnemu úradníkovi) do 26. augusta 2005 (výzva na predloženie plnej moci) v trvaní 19 mesiacov. Tieto prieťahy hodnotí ústavný súd ako zbytočné a také, ktoré mali za následok porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu označených práv došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal vo veci vedenej pod sp. zn. 17 Er 292/2003 konať.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk. Svoj návrh na jeho priznanie odôvodnila tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľky a vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 Er 292/2003 a prikázal okresnému súdu, ktorý jej práva porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovŕšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľke v sume 15 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitost' a dĺžku jeho trvania. Výšku zadost'učinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľka bola vo veci sčasti úspešná, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'učinením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk.

Právny zástupca sťažovateľky si v sťažnosti uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 794 Sk za dva úkony právnej služby. Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky trovy právneho zastúpenia v sume 5 788 Sk za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu právneho zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a napísanie sťažnosti (odmena za jeden úkon je 2 730 Sk plus režijný paušál 164 Sk), ktoré zaviazal uhradiť okresný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2006